Matej Sužnik
OŠ Ljudski vrt Ptuj
matej.suznik@sio.si

VAROVANJE OSEBNIH PODATKOV NA INTERNETU

1

internet in slovenski otroci

- Mednarodna raziskava EU Kids Online II je pokazala, da nekaj več kot **74% slovenskih otrok uporablja internet vsak dan ali skoraj vsak dan**.
- Uporaba se s starostjo povečuje. Otroci v povprečju na internetu preživijo 99 minut na dan. Tisti, stari od 9 do 10 let, na internetu preživijo približno 1 uro na dan. Skoraj 60% otrok internet uporablja v svoji sobi ali v katerem drugem zasebnem prostoru.
- 43% slovenskih otrok se je že kdaj sestalo z osebo, ki je predhodno niso poznali v živo.
- Najpogosteje so otroci osebe, s katerimi so se sestali, spoznali prek spletnih socialnih omrežji. Nekateri otroci imajo s srečanji slabe izkušnje.

Projekt delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za šolstvo in šport.

2

internet in slovenski otroci

- Okoli 67% staršev se z otrokom pogovarja o tem, kaj le-ta počne na spletu. 59% staršev je v času, ko otrok uporablja internet, nekje v bližini, ob otroku v času uporabe sedi 22% staršev.
- Starši večinoma ne omejujejo otrokove aktivnosti na internetu.
- Velika večina staršev ne uporablja zaščitnih mehanizmov.

Projekt delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za šolstvo in šport.

3

kaj najpogosteje počnejo otroci na internetu

- pregledujejo svojo elektronsko pošto;

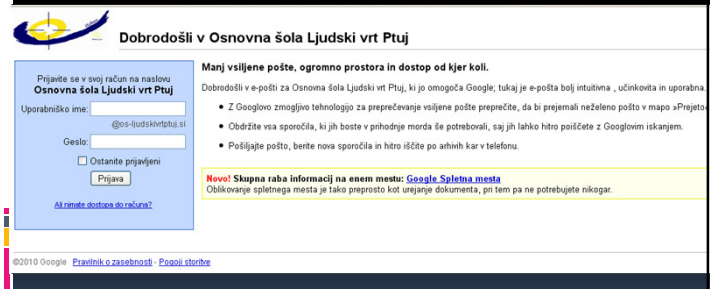

Projekt delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za šolstvo in šport.

4

kaj najpogosteje počnejo otroci na internetu

- pregledujejo svojo elektronsko pošto;
- sodelujejo v raznih forumih;

kaj najpogosteje počnejo otroci na internetu

- pregledujejo svojo elektronsko pošto;
- sodelujejo v raznih forumih;
- uporabljajo spletne klepetalnice;

kaj najpogosteje počnejo otroci na internetu

- pregledujejo svojo elektronsko pošto;
- sodelujejo v raznih forumih;
- uporabljajo spletne klepetalnice;
- si ogledujejo in tudi nalagajo lastne video posnetke na splet (www.youtube.com)

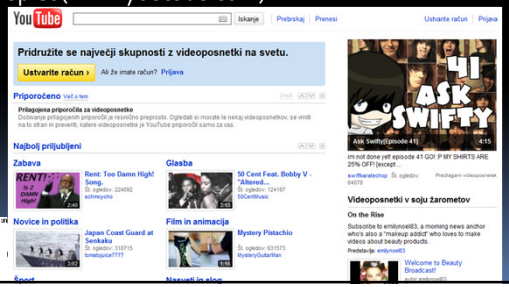

kaj najpogosteje počnejo otroci na internetu

- pregledujejo svojo elektronsko pošto;
- sodelujejo v raznih forumih;
- uporabljajo spletne klepetalnice;
- si ogledujejo in tudi nalagajo lastne video posnetke na splet (www.youtub
- igrajo spletne igre;

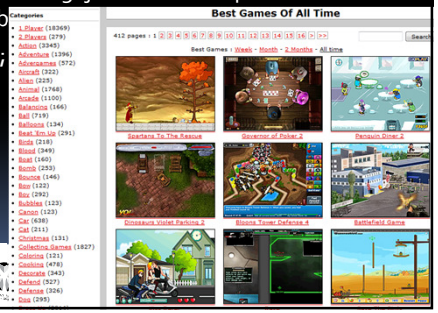

kaj najpogosteje počnejo otroci na internetu

- pregledujejo svojo elektronsko pošto;
- sodelujejo v raznih forumih;
- uporabljajo spletne klepetalnice;
- si ogledujejo in tudi nalagajo lastne video posnetke na splet (www.youtube.com)
- igrajo spletne igre;
- uporabljajo družabna oz. socialna omrežja.

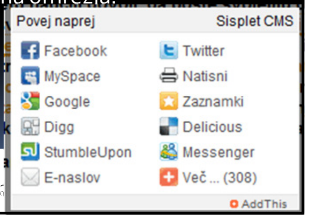

najpogosteje uporabljena družabna omrežja

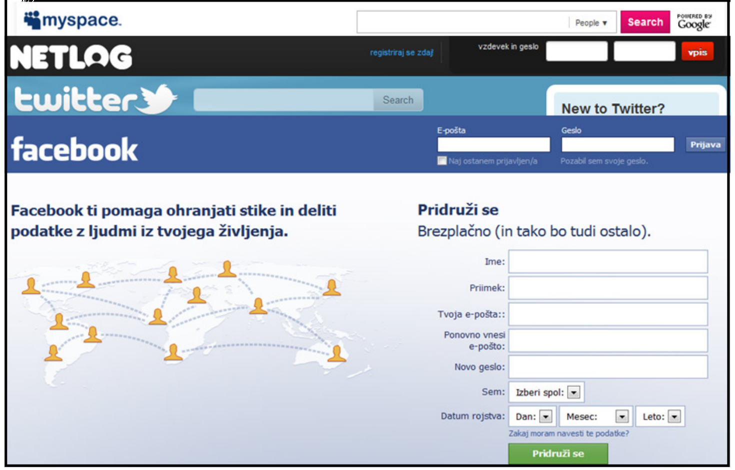

varovanje osebnih informacij otrok in mladostnikov pri uporabi družabnih omrežij, forumov in blogov ter spletnih klepetalnic

- nobena spletna aktivnost ne omogoča popolne zasebnosti na internetu;
- ime in priimek;
- naslov;
- telefonska številka;
- e-poštni naslov;
- davčna številka;
- številka bančne kartice – računa;
- razna gesla;

11

varovanje zasebnosti otrok in mladostnikov pri uporabi družabnih omrežij, forumov in blogov ter spletnih klepetalnic

- nobena spletna aktivnost ne omogoča popolne zasebnosti na internetu;
- slika;
- fotografija;
- video;
- označevanje oseb na fotografijah;
- http://www.youtube.com/watch?v=iRk-WKUvnVk

Vse dobro je za nekaj slabo.

12

upravljanje s svojo spletno identiteto in posledice

- Spletna identiteta, ki lahko pridobi odličen ugled, je pomembna zaradi dveh razlogov:
  - prvič, oseba ali več oseb vloži precej časa in napora, da oblikuje svojo identiteto in drugič,
  - ostali uporabniki iščejo »ugledno« identiteto, ko se odločajo, katera je vredna zaupanja, zato ni presenetljivo, da se spletne identitete prodajajo.

Projekt delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za šolstvo in šport.

vzpostavitev varnega spletnega profila v socialnih omrežjih

- primer nastavitve varnega profila na Facebook-u

Projekt delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za šolstvo in šport.

10 nastavitev zasebnosti, ki bi jih moral poznati vsak uporabnik Facebooka

- uporabljate svoje »sezname prijateljev« (Friend Lists);
- odstranite se iz Facebookovih rezultatov iskanj;
- odstranite se iz iskalnikov (Googla);
- izognite se neslavnim napakam pri oznakah (Tags) na fotografijah in videih;
- zaščitite svoje albume;

Projekt delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za šolstvo in šport.

10 nastavitev zasebnosti, ki bi jih moral poznati vsak uporabnik Facebooka

- preprečite, da se zgodbe o vas pojavljajo v »Novicah« (Newsfeed) vaših prijateljev,
- zaščita pred objavljenimi zgodbami iz aplikacij,
- obdržite svoje kontaktne podatke v zasebnosti,
- izognite se neprijetnim objavam na zidu,
- obdržite svoj seznam prijateljev zase.

Projekt delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za šolstvo in šport.

kaj storiti v primeru zlorabe spletne identitete

- nekdo se lahko predstavlja v našem imenu in dela stvari, ki so nam v škodo;
- drugi o nas objavljajo podatke, slike, ki ne želimo, da so objavljene na spletu;
- iz podatkov, ki so o nas objavljeni na različnih koncih, lahko nekdo sestavi celotno sliko;

kaj storiti v primeru zlorabe spletne identitete

- prijavi zlorabo identitete na dotičnem spletnem portalu (skrbniku spletne strani);

kaj storiti v primeru zlorabe spletne identitete

- prijavi zlorabo identitete na dotičnem spletnem portalu (skrbniku spletne strani);
- SI-CERT (**Slovenian Computer Emergency Response Team** - Slovenski center za posredovanje pri omrežnih incidentih);

kaj storiti v primeru zlorabe spletne identitete

- prijavi zlorabo identitete na dotičnem spletnem portalu (skrbniku spletne strani);
- SI-CERT (**Slovenian Computer Emergency Response Team** - Slovenski center za posredovanje pri omrežnih incidentih);
- Spletno oko

kakšna so varna spletna gesla

- pri svojih spletnih aktivnostih (e-pošta, klepetalnice, forumi, blogi ...) uporabljajmo varna gesla. Ta gesla pogosto spreminjajmo. Za gesla ne uporabljajmo svojih osebnih podatkov;
- za kreiranje gesel imamo na voljo različne generatorje;
- nasvet, kako si lažje zapomnite svoje geslo, ki sicer izgleda nelogično: »Dbk3rp« - **D**anes **b**om **k**upil **3** **r**deče **p**aradižnike;

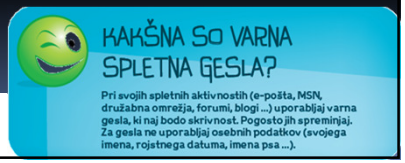

varovanje spletne zasebnosti v šolah

- Dolžnost šole je zagotoviti varnost otrok v virtualnem svetu. Šola mora zagotoviti, da zaradi uporabe šolske spletne strani ne obstaja možnost identifikacije posameznega otroka ali možnost vzpostavitve stika z njim.

nasvet za net

- Je telefon za otroke in mladostnike, med 10. in 18. letom, ki pri uporabi interneta naletijo na neprimerne, neželjene in nevarne vsebine. **Prednosti interneta lahko izkoristimo, če poznamo nevarnosti na internetu in kaj storiti, da se jim izognemo**.
- Brezplačna telefonska številka **080 80 22** deluje vsak delavnik med 16.00 in 20.00 uro.
- Na spletni strani www.nasvetzanet.si pa je možno vprašanja postavljati preko e-pošte ali klepeta v živo.

www.safe.si – Varna raba interneta

- **SAFE-SI je nacionalna točka osveščanja o varni rabi interneta za otroke in mladostnike v Sloveniji.**
- **Varnost na spletu od A do Ž (tematsko razdeljena)**

www.safe.si – Varna raba interneta

Četudi niste računalniški strokovnjak, lahko svoje otroke vzgojite v varne in etične uporabnike interneta.

- TOP 10 nasvetov ;
- kako zaščititi vaš domač računalnik;
- kako omejiti čas igranja iger in klepetanja prek interneta;
- kako izbrati primerno igrico;
- da otroci ne bodo dostopali do njim neprimernih vsebin;
- kaj storiti v primeru spletnega nadlegovanja;
- razkrivanje osebnih podatkov na spletu;
- kaj objavljati v družabnih omrežjih;
- kako z otroki vzpostaviti dialog.

Projekt delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za šolstvo in šport.

25

10 nasvetov za pomoč pri vzgoji

1. Zaščitite svoj računalnik s požarnim zidom in protivirusnim programom, ki ga redno posodabljajte.
2. Računalnik postavite v dnevni prostor, skupaj s svojimi otroci raziskujte internet. Pustite jim, da vas tudi oni naučijo česa o novih tehnologijah.
3. Določite družinska pravila, koliko prostega časa dnevno ali tedensko lahko otroci preživijo na internetu oz. računalniku.

Projekt delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za šolstvo in šport.

26

10 nasvetov za pomoč pri vzgoji

4. Naj prepoved interneta ne bo način reševanja morebitnih težav. Z otroki vzpostavite dialog o tem, kaj počnejo na spletu.
5. Otroci naj na internetu ne objavljajo svojega naslova, telefonske številke, naslova elektronske pošte, šole, ki jo obiskujejo in drugih osebnih informacij. Uporabljajo naj vzdevek, ki ne razkriva njihove identitete.
6. Nadlegovanje preko spleta in drugih tehnologij je nedopustno. Naučite svoje otroke, da pravila lepega obnašanja veljajo tudi na spletu. Učite jih, da je razlika med tem, kaj je prav in kaj ne, na internetu enaka kot v resničnem življenju.

Projekt delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za šolstvo in šport.

27

10 nasvetov za pomoč pri vzgoji

7. Otroke poučite, da sta posedovanje in uporaba piratskih kopij računalniških programov, filmov in glasbe nezakonita. Pojasnite jim, da je nezakonito presnemavanje rezultatov dela drugih ljudi povsem enako, kot če bi to ukradli v trgovini.
8. Otroke učite, da ni nujno, da vse, kar preberejo ali vidijo v internetu, tudi drži. Spodbujajte jih, naj vas, če niso prepričani, vprašajo in preverijo še druge vire.

Projekt delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za šolstvo in šport.

28

10 nasvetov za pomoč pri vzgoji

9. Zavedajte se, da noben filter za neprimerno vsebino ni 100-odstoten. Filtri so morda primerna rešitev za manjše otroke, pri večjih pa se ni priporočljivo zanašati na njih. Otrok bo slej ko prej naletel na določene vsebine (pri prijatelju, v knjižnici) – morda je bolje, da ste takrat poleg.

10. Otrokom prepovejte, da bi se brez vaše vednosti sestajali s "prijatelji" z interneta. Pojasnite jim, da internetni prijatelji morda niso to, za kar se izdajajo.

Projekt delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za šolstvo in šport.

kdaj začeti z osveščanjem otrok o varni rabi spleta

- kdaj začnejo otroci uporabljati splet;
  - kdaj prvič napišejo svoje ime v spletne obrazce (lista najboljših igralcev; predstavi se , da vem kdo si; kako pa je tebi ime;...)
- kdaj začnejo uporabljati elektronsko pošto;
- kdaj prvič vpišejo svoj e-mail v spletni obrazec;
- kdaj prvič ustvarijo svoj spletni profil;

  - moj odgovor je seveda: takoj ko začnejo uporabljati internet

Projekt delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za šolstvo in šport.

uporabljeni viri in literatura

- www.safe.si
- http://www.safe.si/uploadi/editor/1260368090Deskanje_november_2009_tisk.pdf
- www.sio.si
- http://sl.wikipedia.org
- www.cert.si
- http://www.nasvetzanet.si/

Projekt delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za šolstvo in šport.

Matej Sužnik
OŠ Ljudski vrt Ptuj
matej.suznik@sio.si

VAROVANJE OSEBNIH PODATKOV NA INTERNETU